

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Secția a treia

CAUZA VERBINȚ ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 7842/04)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

3 aprilie 2012

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Verbinț împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din Josep Casadevall, *președinte*, Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Ján Šikuta, Ineta Ziemele, Nona Tsotsoria, Mihai Poalelungi, *judcători*, și Santiago Quesada, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 13 martie 2012,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 7842/04 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Adrian Verbinț („reclamantul”), a sesizat Curtea la 3 februarie 2004, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Reclamantul a fost reprezentat de domnul Nicolescu, avocat în Pitești. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu.

3. Având în vedere că domnul Corneliu Bîrsan, judecătorul ales să reprezinte România, s-a abținut de la judecarea cauzei (art. 28 din Regulamentul Curții), Președintele Camerei l-a desemnat pe domnul Mihai Poalelungi ca judecător *ad hoc* (art. 26 § 4 din convenție și art. 29 § 1 din Regulamentul Curții).

4. Reclamantul a susținut că fusese supus unor tratamente inumane care îi puseseră viața în pericol, întrucât atunci când a avut nevoie de tratament medical de specialitate, care nu putea fi asigurat în penitenciarele-spital, se afla în detenție ca urmare a duratei procedurii având ca obiect cea de-a treia cerere a sa de amânare a executării pedepsei cu închisoarea.

5. La 16 noiembrie 2009, președintele Secției a treia a hotărât să comunice Guvernului cererea privind pretensele condiții inumane în care reclamantul a fost deținut în pofida stării sale de sănătate. În conformitate cu art. 29 § 1 din convenție, s-a hotărât, de asemenea, că admisibilitatea și fondul cauzei vor fi examinate împreună.

În fapt

I. Circumstanțele cauzei

6. Reclamantul s-a născut în 1963 și locuiește în Pitești.

7. În perioada în care era student la o facultate de drept privată, acesta a exercitat fără drept profesia de avocat începând din 1998 până în 2000. S-a recomandat clienților săi ca avocat, pretinzând că avea dreptul să îi reprezinte în fața instanțelor și a autorităților publice. Deși nu era înscris în Baroul București, acesta a falsificat și a utilizat împuterniciri avocațiale și contracte de asistență juridică false. A fost plătit de clienții săi pentru serviciile juridice prestate.

A. Procedura penală împotriva reclamantului

8. La 20 februarie 2001 acesta a fost arestat pentru exercitarea fără drept a profesiei de avocat în perioada 1998 - 2000 și a fost trimis la închisoarea Jilava.

9. Prin rechizitoriul din 12 aprilie 2001 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sector 4 București, a fost oficial pus sub acuzare pentru o parte din învinuirile menționate anterior. Cauza a fost disjunsă, iar partea referitoare la restul învinuirilor împotriva acestuia și a fostei sale soții a fost retrimisă poliției pentru cercetări suplimentare.

10. La 30 mai 2001, Judecătoria Sector 4 București l-a condamnat pe reclamant la o pedeapsă cu închisoarea de patru ani pentru înșelăciune în temeiul art. 215 din Codul penal, fals material în înscrisuri oficiale în temeiul art. 288 alin. (1) din Codul penal, uz de fals în temeiul art. 291 din Codul penal și exercitare fără drept a profesiei de avocat în temeiul art. 281 din Codul penal coroborat cu art. 22 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

11. Hotărârea a fost confirmată prin hotărârea definitivă a Curții de Apel București din 13 decembrie 2001.

B. Starea de sănătate a reclamantului în închisoare

12. În timp ce executa pedeapsa cu închisoarea, la 17 noiembrie 2002, reclamantul a suferit o hemoragie cerebrală cauzată de un dublu anevrism și a fost internat la Spitalul de Urgență din București până la 25 noiembrie 2002.

13. La 3 decembrie 2002, a fost supus unei intervenții chirurgicale. După intervenție, reclamantul a contractat o infecție cu stafilococ și o altă afecțiune (escare la fese și călcâie). Prin urmare, au fost necesare alte două intervenții, în ianuarie și martie 2003. Reclamantul a susținut că după intervenția chirurgicală a fost încătușat și nu a fost întors pe pat în perioada în care era inconștient, acest lucru cauzându-i infecția.

C. Amânarea executării de către reclamant a pedepsei cu închisoarea din motive medicale

1. Primele două amânări ale executării pedepsei

14. La 18 decembrie 2002, Judecătoria Sector 4 București a admis cererea reclamantului de amânare, din motive medicale, a executării pedepsei cu închisoarea pentru o perioadă de trei luni. Perioada de amânare a început la 24 decembrie 2002, când reclamantul a fost pus în libertate din Penitenciarul Spital Jilava, unde era deținut la acea dată.

15. Reclamantul a depus o nouă cerere de amânare a executării pedepsei cu închisoarea pentru alte trei luni, motivând că starea sa de sănătate era în continuare deteriorată. Prin hotărârea din 24 martie 2003, amânarea executării a fost încuviințată.

16. Cele două hotărâri judecătorești de amânare a executării de către reclamant a pedepsei cu închisoarea au avut la bază rapoartele medico-legale eliberate de Institutul Național de Medicină Legală Mina Minovici (în continuare „Institutul de Medicină Legală”). Acestea au arătat că reclamantul suferea și de o afecțiune a ficatului (ciroză hepatică hipertrofică). Experții au constatat că sistemul medical penitenciar nu îi mai putea oferi reclamantului tratamentul necesar. În această perioadă, reclamantul a fost frecvent spitalizat, nu doar pentru infecția respectivă, ci și pentru tratament psihiatric. Suferea de depresie severă caracterizată de tentative de suicid, considerată de medici a fi o consecință directă a anevrismului.

2. Procedura având ca obiect cea de-a treia cerere a reclamantului de amânare a executării pedepsei cu închisoarea

17. La 19 iunie 2003, reclamantul a depus a treia cerere de amânare a executării pedepsei cu închisoarea, întrucât amânarea anterioară urma să expire la 24 iulie 2003. A prezentat instanței un certificat medical care atesta starea sa de sănătate precară cauzată de mai multe boli precum: osteită frontal-parietală dreaptă, anevrism de arteră cerebrală stângă, anevrism de arteră stângă, malformație frontal-parietală arterial-venoasă, tulburare depresivă severă, status post anevrism cerebral rupt cu hemoragie interemisferică și hepatită cronică.

18. La prima ședință din 7 iulie 2003, reclamantul, internat în Spitalul Militar din Pitești, a fost reprezentat de un avocat ales. Instanța a admis proba solicitată de reprezentantul reclamantului și a dispus efectuarea unui raport de expertiză medicală la Institutul de Medicină Legală.

19. La 28 iulie 2003, instanța a amânat judecarea cererii deoarece la dosarul cauzei nu se afla niciun raport medical.

20. La 29 iulie 2003, Institutul de Medicină Legală a depus la grefa instanței raportul medical. Instanța a observat că era același raport medical

care fusese deja prezentat la momentul soluționării cererii de amânare anterioare formulată de reclamant. Concluzia raportului a fost că starea de sănătate a reclamantului nu se îmbunătățise și că trebuia să continue terapia specifică prin spitalizare într-o unitate medicală aparținând rețelei Ministerului Sănătății și Familiei. Mai mult, raportul indica în mod expres că reclamantul nu era apt să reia executarea pedepsei cu închisoarea pentru încă trei luni.

21. La 18 august 2003, instanța a solicitat un nou raport medical, motivând că cel aflat la dosar se baza pe investigații anterioare și a dispus ca reclamantul să fie reexaminat.

22. La 19 august 2003, instanța a adresat cererea de efectuare a unui alt raport medical Institutului de Medicină Legală.

23. La 8 septembrie 2003, a fost programată o altă intervenție chirurgicală, de data aceasta pentru osteită (inflamație a unui os, care se manifestă de obicei prin umflătură, creștere în volum, sensibilitate și durere) craniană. În acest scop, reclamantul a trebuit să plece din Pitești, orașul său de reședință, și să se deplaseze la București. Prin urmare, a solicitat permisiunea Poliției Pitești pentru a părăsi orașul.

24. Deși cererea sa de amânare a executării era pendinte, a fost încarcerat din nou la 8 septembrie 2003, întrucât amânarea anterioară expirase.

25. Între 8 și 26 septembrie 2003, reclamantul a fost încarcerat la Penitenciarul Spital Colibași.

26. La 26 septembrie 2003, reclamantul a fost transferat la Penitenciarul Spital Jilava, unde a rămas până la 27 noiembrie 2003.

27. Ședințele din 8 și 12 septembrie, 6 și 28 octombrie și 3 și 28 noiembrie 2003 au fost amânate în mod repetat ca urmare a nedepunerii raportului medical cu privire la reclamant.

28. Hotărârea privind amânarea executării pedepsei cu închisoarea a fost pronunțată la 19 ianuarie 2004, la șapte luni de la depunerea cererii de către reclamant. Instanța a respins cererea reclamantului ca fiind rămasă fără obiect, întrucât prin decretul prezidențial din 27 noiembrie 2003, reclamantul fusese grațiat.

29. Hotărârea menționată a fost pronunțată la două luni după grațierea reclamantului. Grațierea a fost acordată în urma intervențiilor și a cererilor depuse de mama reclamantului la Președintele României, precum și în urma presiunii publice, situația reclamantului fiind relatată în presă.

Acesta a fost eliberat din închisoare la 27 noiembrie 2003.

D. Starea de sănătate a reclamantului după punerea în libertate

30. Starea de sănătate a reclamantului nu s-a îmbunătățit ulterior punerii sale în libertate.

31. În 2005 a fost spitalizat de trei ori.

32. În februarie 2006, o parte a craniului său, care fusese afectată de osteită, a fost îndepărtată chirurgical. O lună mai târziu, în martie 2006, acesta a fost operat din nou pentru a se îndepărta o altă parte a osului infectat.

E. O nouă procedură penală împotriva reclamantului

33. Prin rechizitoriul din 28 iunie 2004 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Sector 4 București, reclamantul a fost, din nou, pus oficial sub acuzare, pentru învinuirile în legătură cu care dosarul inițial a fost disjuns.

34. Prin hotărârea din 14 iunie 2005 a Judecătoriei Sector 4 București, acesta a fost condamnat la patru ani de închisoare. Hotărârea respectivă a fost confirmată prin hotărârea definitivă din 27 aprilie 2006 a Curții de Apel București .

35. La 3 august 2006, reclamantul a început executarea noii pedepse în Penitenciarul Colibași. Între 6 și 20 februarie 2007, a fost internat în penitenciarul-spital.

36. În urma cererii reclamantului de a i se recalcula pedeapsa cu închisoarea care rezulta din cele două hotărâri penale, cea din 30 mai 2001 și ultima, cea din 14 iunie 2005, luând în considerare partea din pedeapsa cu închisoarea pe care reclamantul o executase deja, Tribunalul Argeș s-a pronunțat prin hotărârea sa definitivă din 26 martie 2007 că pedeapsa cu închisoarea în cazul reclamantului urma să fie de patru ani.

37. La 30 mai 2007, executarea pedepsei cu închisoarea de către reclamant a fost întreruptă, iar acesta a fost liberat provizoriu sub control judiciar din Penitenciarul Colibași.

II. Dreptul intern relevant

38. Prevederile relevante ale Ordonanței de urgență nr. 56/2003 privind unele drepturi ale persoanelor aflate în executarea pedepselor privative de libertate, în vigoare la data la care au avut loc faptele ce formează obiectul cauzei, precum și ale Codului de procedură penală român referitoare la amânarea executării pedepselor cu închisoarea (art. 453 și 455) sunt descrise în cauza *Aharon Schwarz împotriva României*, nr. 28304/02, pct. 66 și 67, 12 ianuarie 2010.

În drept

I. Cu privire la pretinsa încălcare a art. 3 din convenție

39. Reclamantul s-a plâns că nu a beneficiat de tratamentul medical de specialitate, care îi era necesar și care nu putea fi asigurat în penitenciarul-spital, ca urmare a faptului că instanța națională pronunțase, după mai mult de șapte luni, o hotărâre cu privire la cea de-a treia cerere a sa de amânare a executării pedepsei cu închisoarea. Această situație i-a provocat o suferință intensă fizică și psihologică și i-a adus atingere într-o așa măsură stării de sănătate încât au fost necesare alte intervenții chirurgicale prin care i-a fost îndepărtată o mare parte a craniului afectată de infecție.

Reclamantul a invocat art. 3 din convenție, redactat după cum urmează:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părților

(a) Guvernul

40. Guvernul a argumentat că reclamantul nu epuizase căile de atac interne, neutilizând toate acțiunile în justiție pe care le avea la dispoziție conform legislației românești pentru a se plânge de condițiile de detenție sau de lipsa tratamentului medical. Mai mult, a accentuat că reclamantul nu reușise să facă dovada că nu existau căi de atac eficiente în ordinea juridică națională. Guvernul a subliniat că, în conformitate cu jurisprudența Curții (făcând trimitere, printre alte cauze, la *Petrea împotriva României*, nr. 4792/03, 29 aprilie 2008, și *Măciucă împotriva României*, nr. 25763/03, 26 mai 2009), procedura prevăzută de Ordonanța nr. 56/2003 reprezenta o cale de atac efectivă și adecvată pentru a-i oferi reclamantului un remediu cu privire la preținsele încălcări.

41. În plus, a subliniat că reclamantul ar fi putut introduce o acțiune civilă în despăgubire în temeiul art. 998-999 din vechiul Cod civil, sau o plângere penală împotriva conducerii penitenciarului.

(b) Reclamantul

42. Reclamantul a subliniat că introdusese acțiunea în justiție corespunzătoare și că alte căi de atac nu erau efective.

2. Motivarea Curții

43. Curtea observă că regula epuizării căilor de atac interne prevăzută de art. 35 § 1 din convenție impune ca un reclamant să poată recurge în mod obișnuit la căi de atac care sunt disponibile și suficiente pentru a permite repararea încălcărilor pretinse. Existența căilor de atac în cauză trebuie să fie suficient de sigură nu numai în teorie, ci și în practică, în caz contrar acestea vor fi lipsite de accesibilitatea și eficiența necesare (a se vedea, între altele, *Akdivar și alții împotriva Turciei*, 16 septembrie 1996, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-IV, pct. 65).

44. În privința epuizării căilor de atac interne, sarcina probei este împărțită. Incumbă Guvernului, care invocă neepuizarea căilor de atac, sarcina de a demonstra Curții că respectiva cale de atac era efectivă, disponibilă atât în teorie, cât și în practică la momentul relevant, cu alte cuvinte că era accesibilă, de natură a oferi o reparație în privința plângerilor reclamantului și asigura perspective rezonabile de reușită. Totuși, odată ce această obligație a fost îndeplinită, îi revine reclamantului sarcina de a demonstra că recursese, de fapt, la respectiva cale de atac la care a făcut trimitere Guvernul ori că aceasta era, dintr-un anumit motiv, inadecvată sau nu era efectivă în raport cu circumstanțele specifice ale cauzei, ori că au existat circumstanțe speciale care îl/o absolveau de cerința respectivă (*ibid.*, pct.68).

45. În plus, art. 35 § 1 trebuie aplicat cu o oarecare flexibilitate și fără formalism excesiv. Aceasta înseamnă, printre altele, că trebuie să țină seama în mod realist nu doar de existența, în ordinea juridică a părții contractante în cauză, a căilor de atac formale, ci și de contextul juridic și politic general în care operează acestea, precum și de circumstanțele personale ale reclamantilor (*ibid.*, pct. 69).

46. Curtea subliniază că reclamantul solicitase amânarea executării pedepsei cu închisoarea motivând că tratamentul medical de care avea nevoie și intervenția chirurgicală la care trebuia să fie supus nu puteau fi asigurate în cadrul penitenciarelor-spital.

47. Curtea subliniază că motivul invocat de instanța națională, sesizată cu cererea reclamantului de amânare a executării pedepsei cu închisoarea, pentru continua amânare a ședințelor a fost absența raportului medical referitor la starea de sănătate a reclamantului. Principalul obiectiv al raportului menționat era acela de a stabili dacă tratamentul medical de care avea nevoie reclamantul putea fi asigurat sau nu de penitenciarul-spital. Șapte luni mai târziu, raportul medical nu fusese încă prezentat, motivul pentru respingerea cererii reclamantului fiind acela că, între timp, îi fusese acordată grațierea.

48. Mai mult, conform legislației naționale, instanța care ar fi avut competența să analizeze cererea formulată de reclamant, conform procedurii prevăzute de Ordonanța nr. 56/2003, era aceeași cu instanța care se pronunțase cu privire la cererea reclamantului de amânare a executării

pedepsei. Prin urmare, Curtea nu înțelege cum aceeași instanță ar fi putut să răspundă mai prompt unei cereri similare având un temei juridic diferit.

49. În această privință, Curtea nu este convinsă de necesitatea depunerii unei alte cereri având, în principiu, același obiect ca și cererea de amânare a executării pedepsei cu închisoarea, adică acela de a determina dacă afecțiunile de care suferea reclamantul ar fi putut fi tratate în penitenciarele-spital (a se vedea, de asemenea, hotărârea sus-menționată, *Aharon Schwarz*, pct. 95).

50. În lumina celor expuse anterior, Curtea consideră că excepția preliminară de neepuizare a căilor de atac interne invocată de Guvern nu poate fi admisă.

Luând de asemenea act de faptul că plângerea sa nu este în mod vădit nefondată în sensul art. 35 § 3 din convenție și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate, Curtea concluzionează că trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Reclamantul

51. Reclamantul a subliniat că primele două cereri de amânare a executării pedepsei cu închisoarea au fost admise pe baza rapoartelor Institutului de Medicină Legală, care atestau că tratamentul medical nu îi putea fi asigurat în penitenciarul-spital. Acest aspect contrazice opinia Guvernului conform căreia reclamantul beneficiase de tratament medical corespunzător în penitenciarul-spital.

52. Reclamantul susține că medicamentele de care avea nevoie fuseseră, în fapt, asigurate de mama sa.

53. Reclamantul a subliniat că acele condiții de detenție, în special prin raportare la starea sa de sănătate, erau precare, iar nu corespunzătoare așa cum susținuse Guvernul, și îi cauzaseră suferințe fizice enorme.

54. Reclamantul a concluzionat că menținerea sa în detenție, într-un loc în care nu i se putea asigura protejarea sănătății sale aflate în declin constant, a determinat deteriorarea sănătății sale și i-a cauzat suferință psihologică intensă, întrucât era conștient că putea să decedeze dacă nu primea tratament medical într-un spital obișnuit.

(b) Guvernul

55. După ce a menționat principiile fundamentale stabilite de Curte în jurisprudența sa cu privire la condițiile de detenție și lipsa tratamentului medical în timpul detenției, Guvernul a afirmat că reclamantul era examinat

cu regularitate de medici și că a primit tratament medical corespunzător afecțiunilor lui. Acesta a subliniat că reclamantul nu a prezentat nicio probă care să facă dovadă contrară.

56. Acesta a susținut că în perioada 8 – 26 septembrie 2003, reclamantul se afla în unitatea medicală a Penitenciarului Colibași, insistând că acolo erau asigurate condiții bune persoanelor bolnave private de libertate.

57. În ceea ce privește tratamentul medical, Guvernul a susținut că între 26 septembrie și 27 noiembrie 2003, reclamantul primise tratament medical corespunzător.

În ceea ce privește starea sa psihologică, reclamantul fusese supravegheat de un educator-terapeut care realiza activități educaționale și avea zilnic conversații individuale cu toate persoanele private de libertate.

58. Guvernul a susținut că în perioada 26 septembrie – 27 noiembrie 2003, în timp ce reclamantul se afla în Penitenciarul Spital Jilava, a beneficiat de condiții corespunzătoare stării sale de sănătate.

59. Guvernul a susținut, de asemenea, că potrivit dosarului medical al reclamantului, acesta suferea de hepatită cronică și că starea lui fizică generală se deteriorase începând din 1997 și, prin urmare, niciun dosar medical nu putea arăta vreo legătură de cauzalitate între problemele medicale de care suferea reclamantul și detenția sa.

60. În ceea ce privește durata procedurii având ca obiect cea de-a treia cerere a reclamantului de amânare a executării pedepsei cu închisoarea, Guvernul a susținut că instanța națională a avut un rol activ pe toată durata procedurii și că nu se poate considera că reclamantul a suferit vreo încălcare a drepturilor sale în această perioadă.

61. Acesta a concluzionat că probele strânse nu ar putea permite Curții să constate dincolo de orice îndoială rezonabilă că reclamantul a fost supus unui tratament care a atins un nivel de gravitate suficient pentru a intra în sfera de aplicare a art. 3. Prin urmare, în absența unor probe suficiente, Guvernul a solicitat Curții să constate că nu a avut loc o încălcare a art. 3 nici sub aspect material, nici sub aspect procedural.

2. Motivarea Curții

(a) Principii generale

62. Pentru început, Curtea subliniază că art. 3 stabilește una dintre valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Acesta interzice în termeni categorici tortura sau tratamentele ori pedepsele inumane sau degradante, indiferent de comportamentul victimei [a se vedea, între altele, *Labita împotriva Italiei* (MC), nr. 26772/95, pct. 119, CEDO 2000-IV].

63. Curtea reiterează că relele tratamente trebuie să atingă un nivel minim de gravitate pentru a intra în sfera de aplicare a art. 3. Evaluarea acestui nivel minim este relativă: depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentelor, efectele lor fizice și mentale și, în unele

cazuri, sexul, vârsta și starea de sănătate a victimei (a se vedea, între altele, *Irlanda împotriva Regatului Unit*, 18 ianuarie 1978, pct. 162, seria A, nr. 25; *Costello-Roberts împotriva Regatului Unit*, 25 martie 1993, pct. 30, seria A, nr. 247-C; *Dougoz împotriva Greciei*, nr. 40907/98, pct. 44, CEDO 2001-II).

64. Curtea observă că nu se poate elimina posibilitatea ca detenția unei persoane bolnave să ridice probleme care intră în sfera de aplicare a art. 3 (a se vedea *Mouisel împotriva Franței*, nr. 67263/01, pct. 38, CEDO 2002-IX). Deși acest articol nu poate fi interpretat ca stabilind o obligație generală de punere în libertate, din motive legate de sănătate, a persoanelor private de libertate, acesta impune totuși statului o obligație de a proteja bunăstarea fizică a persoanelor private de libertate asigurându-le, între altele, asistența medicală necesară [a se vedea *Sarban împotriva Moldovei*, nr. 3456/05, pct. 77, 4 octombrie 2005, și *Khudobin împotriva Rusiei*, nr. 59696/00, pct. 93, CEDO 2006-XII (extrase)].

65. Curtea a subliniat, de asemenea, că toate persoanele private de libertate au dreptul la condiții de detenție compatibile cu respectarea demnității lor umane, iar modul și metoda de executare a măsurii nu trebuie să le supună la suferințe sau greutăți de o intensitate care să depășească nivelul inevitabil de suferință inerent detenției [a se vedea *Kudla împotriva Poloniei* (MC), nr. 30210/96, pct. 94, CEDO 2000-XI, și *Jalloh împotriva Germaniei* (MC), nr. 54810/00, pct. 68, CEDO 2006-IX). Prin urmare, lipsa unei îngrijiri medicale corespunzătoare și, în termeni generali, detenția în condiții necorespunzătoare a unei persoane bolnave pot în principiu să constituie tratament contrar art. 3 [a se vedea, de exemplu, *İlhan împotriva Turciei* (MC), nr. 22277/93, pct. 87, CEDO 2000-VII].

66. Pentru a evalua dacă între continuarea detenției unui reclamant și starea sa de sănătate există compatibilitate, Curtea trebuie să ia în considerare factori precum: (a) starea de sănătate a persoanei private de libertate, (b) calitatea îngrijirilor oferite și (c) dacă reclamantul ar trebui sau nu să fie deținut în continuare având în vedere starea sa de sănătate (a se vedea *Farbtuhs împotriva Letoniei*, nr. 4672/02, pct. 53, 2 decembrie 2004; *Rivière împotriva Franței*, nr. 33834/03, pct. 63, 11 iulie 2006; *Enea împotriva Italiei* (MC), nr. 74912/01, pct. 59, CEDO 2009-...).

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

1. Pretinsele rele tratamente sub aspect material

67. În ceea ce privește prezenta cauză, Curtea trebuie să stabilească dacă în timpul detenției în Penitenciarul Colibași, în perioada 8 – 26 septembrie 2003, și în Penitenciarul Jilava, în perioada 26 septembrie – 27 noiembrie 2003, reclamantul a avut nevoie de asistență medicală obișnuită, dacă a fost lipsit de aceasta, așa cum pretinde și, în caz afirmativ, dacă acest lucru a

constituit tratament inuman sau degradant contrar art. 3 din convenție (a se vedea *Șerban*, menționată anterior, pct. 78).

68. Curtea subliniază că este necontestat că reclamantul suferea de mai multe boli grave, inclusiv osteită frontal-parietală dreapta, anevrism de arteră cerebrală stângă, anevrism de arteră stângă, malformație frontal-parietală arterial-venoasă, tulburare depresivă severă, status post anevrism cerebral rupt cu hemoragie interemisferică și hepatită cronică, confirmate de certificatul medical depus de reclamant la instanța națională în iunie 2003 împreună cu cererea pentru cea de-a treia amânare a executării pedepsei cu închisoarea. Prin urmare, în întreaga perioadă în care reclamantul a fost încarcerat, medicii au subliniat că acesta ar trebui să primească tratament de specialitate și ar trebui să se afle sub supraveghere medicală constantă.

69. În ceea ce privește tratamentul medical primit, Curtea observă că autoritățile au făcut eforturi să răspundă nevoilor medicale ale reclamantului internându-l în unitățile medicale ale penitenciarelor Colibași și Jilava. În plus, Curtea observă că nu există niciun indiciu de neglijență din partea serviciilor medicale și nici reclamantul nu a adus vreo probă care să arate că autoritățile au dovedit neglijență în administrarea tratamentului medical.

70. Reclamantul a sugerat că tratamentul medical pe care l-a primit nu a avut un efect stabilizator asupra sănătății lui, ci dimpotrivă, întrucât acesta avea nevoie de o intervenție chirurgicală urgentă. Cu toate acestea, Curtea nu poate specula dacă lipsa intervenției chirurgicale a avut drept consecință directă deteriorarea sănătății lui. În plus, conform informațiilor prezentate de reclamant, acesta nu a fost supus niciunei intervenții chirurgicale imediat după eliberarea sa din închisoare. Doar în 2006 a suferit două intervenții chirurgicale.

71. Curtea constată că reclamantul nu a furnizat nicio informație care ar putea demonstra că acele condiții în care era deținut în penitenciarele-spital erau deosebit de dificile ori i-au cauzat dificultăți suplimentare celor inerente detenției, sau că erau incompatibile cu starea sa de sănătate.

72. Prin urmare, având în vedere considerațiile de mai sus și faptul că detenția reclamantului a avut o durată de două luni și nouăsprezece zile, Curtea poate concluziona că, sub aspect material, nu a fost încălcat art. 3.

(ii). Pretinsele rele tratamente sub aspect procedural

73. Curtea a subliniat deja necesitatea ca sistemele juridice naționale să implementeze proceduri judiciare cu privire la cererile depuse de deținuți în vederea eliberării pentru motive medicale. Aceasta consideră că astfel de proceduri reprezintă garanții ale protecției sănătății și bunăstării persoanelor private de libertate pe care statul ar trebui să le reconcilieze cu cerințele legitime ale pedepselor care îl privează pe deținut de libertate (a se vedea *Tekin Yıldız împotriva Turciei*, nr. 22913/04, pct. 73, 10 noiembrie 2005, și *Mouisel*, menționată anterior, pct. 45-46).

74. În acest context, Curtea consideră că interdicția generală prevăzută la art. 3 din convenție, precum și obligațiile speciale pe care acest articol le impune statelor contractante în privința măsurilor privative de libertate, ar fi lipsite de conținutul lor în cazul în care astfel de mecanisme nu ar exista în sistemele juridice naționale și în absența controlului exercitat de Curte asupra eficacității mecanismului în cauze specifice.

75. Curtea observă că reclamantul, făcând referire la starea sa gravă de sănătate și la necesitatea de a fi supus unei intervenții chirurgicale, a depus cea de-a treia cerere de amânare a executării pedepsei cu închisoarea la 19 iunie 2003. La 8 septembrie 2003, chiar în ziua în care era programată o nouă intervenție chirurgicală, acesta a fost încarcerat, deși cererea lui de amânare a executării era pendinte.

76. În ceea ce privește pretensele rele tratamente sub aspect procedural, Curtea observă că prelungirea, pe o perioadă de șapte luni, a examinării cererii reclamantului de amânare a executării pedepsei cu închisoarea a fost cauzată de absența unui raport medical actualizat care ar fi trebuit să fie prezentat de Institutul de Medicină Legală. Acest lucru reflectă deficiențele sistemului național cu privire la mecanismul existent de amânare a executării pedepselor cu închisoarea. Curtea a ajuns la aceeași concluzie în cauza sus-menționată, *Aharon Schwarz* (pct. 106), în care examinarea cererii reclamantului de amânare a executării pedepsei cu închisoarea a durat doi ani și trei luni. În prezenta cauză, cererea reclamantului de amânare a executării a fost respinsă după șapte luni, deoarece între timp reclamantul fusese grațiat din cauza situației sale deosebite. Totuși, Curtea nu poate face nicio inferență cu privire la posibila durată a procedurii dacă nu s-ar fi acordat grațierea.

77. Având în vedere mecanismul ineficient pus în aplicare de sistemul național în privința amânării executării pedepselor cu închisoarea, Curtea constată că, sub aspect procedural, a avut loc o încălcare a art. 3 din convenție.

II. Cu privire la celelalte pretense încălcări ale convenției

78. În cele din urmă, invocând art. 3 din convenție, reclamantul s-a plâns că, în spital, după prima intervenție chirurgicală din 3 decembrie 2002 a fost încătușat, ceea ce i-a cauzat, în mod nenecesar, alte probleme de sănătate.

79. Curtea observă de la început că acest capăt de cerere, conform căruia reclamantul a fost încătușat după prima intervenție chirurgicală, nu a fost formulat în fața autorităților locale, sau cel puțin nu pe fond. Rezultă că acest capăt de cerere trebuie respins în conformitate cu art. 35 § 1 și § 4 din convenție pentru neepuizarea căilor de atac interne. Dacă s-ar argumenta că nu a avut la dispoziție nicio cale de atac eficientă, regula celor șase luni, pe care reclamantul nu a respectat-o, s-ar aplica [a se vedea, *mutatis mutandis*,

Rosengren împotriva României (dec. parțială), nr. 70786/01, 27 aprilie 2004].

80. În ceea ce privește restul capetelor de cerere formulate de reclamant în temeiul art. 2 și 8 din convenție, Curtea apreciază că nu este necesară examinarea separată a capetelor de cerere, luând în considerare încălcarea constatată în temeiul art. 3.

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din convenție

81. Art. 41 din convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă”.

A. Prejudiciu

82. Reclamantul a solicitat 27 509,4 RON (6 549,86 EUR) cu titlu de prejudiciu material, reprezentând costul cheltuielilor pe care le-a suportat pentru tratamentul său medical între decembrie 2003 și mai 2010. Potrivit acestuia, costul lunar al tratamentului său medical se ridica la 315,66 RON (75,16 EUR) și a cerut să se dispună ca Guvernul să îi plătească tratamentul medical în fiecare lună, atât timp cât va fi necesar. Acesta a mai solicitat o sumă de 10 500 RON (2 500 EUR) pentru cheltuielile determinate de intervențiile chirurgicale necesare pentru vindecarea infecției la cap și a pielii pe care o contractase în închisoare. A solicitat de asemenea Curții o sumă lunară corespunzătoare pierderii capacității sale de muncă, fără a menționa o sumă exactă.

În ceea ce privește prejudiciul moral, reclamantul a solicitat 4 000 000 EUR, sumă justificată de presiunea, stresul și suferința extreme la care a fost supus. A adăugat că situația lui ar trebui comparată cu aceea a unei persoane condamnate la moarte pentru că era conștient că putea să decedeze dacă nu era eliberat din închisoare.

83. Guvernul a declarat că sumele pretinse de reclamant cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral erau speculative, excesive și nejustificate și a solicitat Curții, ca în cazul în care ar constata o încălcare, să considere a fi suficientă reparația sa echitabilă.

În ceea ce privește despăgubirea pentru prejudiciul material solicitată de reclamant, Guvernul a declarat că nu este justificată de documente corespunzătoare; mai exact, calculele prezentate de reclamant nu au caracter oficial.

84. Curtea respinge cererea privind prejudiciul material, întrucât reclamantul nu a depus niciun document justificativ. Pe de altă parte, având

în vedere constatările sale cu privire la cererile formulate de reclamant în temeiul art. 3 din convenție, Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu moral ca rezultat al ineficienței mecanismului procedural de amânare a executării pedepsei cu închisoarea pentru motive medicale, prejudiciu ce nu este reparat suficient prin constatarea unei încălcări a drepturilor sale în temeiul convenției.

85. Pentru aceste motive, având în vedere circumstanțele specifice ale prezentei cauze și jurisprudența sa în cauze similare (a se vedea *Aharon Schwarz*, menționată anterior, pct. 127) și pronunțându-se în echitate, Curtea acordă 7 500 EUR, plus orice sumă care poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Dobânzi moratorii

86. Curtea consideră necesar ca dobânzile moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* capetele de cerere privind lipsa tratamentului medical corespunzător, condițiile necorespunzătoare de detenție din Penitenciarele Jilava și Colibași și ineficiența mecanismului procedural de amânare a executării pedepsei cu închisoarea pentru motive medicale admisibile, iar restul capetelor de cerere, inadmisibile;
2. *Hotărăște* că nu a fost încălcat art. 3 din convenție în ceea ce privește lipsa tratamentului medical corespunzător și condițiile necorespunzătoare de detenție din Penitenciarele Jilava și Colibași;
3. *Hotărăște* că a fost încălcat art. 3 din convenție în ceea ce privește ineficiența mecanismului procedural de amânare a executării pedepsei cu închisoarea pentru motive medicale;
4. *Hotărăște* că nu este necesar să se examineze capetele de cerere întemeiate pe art. 2 și 8 din convenție;
5. *Hotărăște*:
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din convenție, suma de 7 500 EUR (șapte mii cinci sute EUR), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, cu titlul de prejudiciu

moral, sumă care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății;

(b) că, de la împlinirea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;

6. *Respinge* cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris, la 3 aprilie 2012, în temeiul art. 77 § 2 și § 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte